

Werkelijk alles kan

Hanneke Goossens



Martijn Aslander is stand-up filosoof, ideeën-bedenker, sparringpartner, schrijver van *Easycratie* en *Nooit Af* en medeoprichter van het platform Permanent Beta. “Ik ben iemand die verschrikkelijk nieuwsgierig is.”

“Verkennen, ontdekken en klooiën, dat is wat ik doe. Ik voorspel en zit er graag naast.”

Een gesprek met Aslander verloopt in razend tempo, met weinig voorspelbare antwoorden en is bovenal een les in ‘anders denken’.

Het boek *Nooit Af* werd genomineerd voor Managementboek van het Jaar 2016. Martijn Aslander schreef het samen met Erwin Witteveen. Een citaat: “De *Nooit Af*-mentaliteit houdt in: misschien moeten we er vrede mee sluiten dat dingen *Nooit Af* zijn. We dóén altijd wel alsof zaken en projecten *Af* zijn, iedereen doet heel erg zijn best om dingen *Af* te maken, en afmaken is ook beslist een deugd. Maar misschien is beginnen tegenwoordig wel veel belangrijker dan afmaken. Je ziet die grondhouding nu ook overal opkomen bij start-ups. Er is nog geen vastomlijnd plan, alleen een richting of een doel. Wij denken dat de mensheid ermee gediend is als heel veel mensen dingen gaan beginnen. Want dan ga je heel veel dingen leren.”

Niet-management boek

Martijn Aslander: “Het is volkomen terecht dat Erwin en ik niet hebben gewonnen. Een managementboek is een boek waarin staat hoe je iets moet doen en dat er dan X gebeurt. Wij zeggen niet hoe je het moet doen. Het is dus best bijzonder dat we zo ver zijn gekomen. Je zou kunnen zeggen dat we dan wel niet het managementboek van het jaar hebben geschreven, maar wel het niet-managementboek van het jaar!”

Foutencultuur

In *Nooit Af* wordt een oud gezegde omgedraaid. “Begin eer jij bezint! Want als er

iets nodig is in transitietijd, dan is het wel lerend vermogen. We moeten dringend af van die foutencultuur, dat als je fouten maakt, je gestraft wordt in de organisatie. Dat je dan bijvoorbeeld niet bevorderd wordt naar een hogere functie. We moeten ophouden met mensen straffen voor fouten, want in een foutencultuur stimuleer je mensen om zo min mogelijk lerend vermogen te ontwikkelen. Innoveren is nieuwe dingen uitproberen. We moeten een open cultuur creëren waardoor we sneller leren van fouten.”

Wat dat betreft is Martijn Aslander consequent. Op de vraag ‘van welke fout heb je het meest geleerd?’ antwoordt hij: “Fouten? In mijn systeem komen fouten niet voor. Zo denk ik niet.”

Zorg is een organisatievraagstuk

Met deze citaten uit *Nooit Af* is Martijn Aslander enigszins getypeerd. Martijn vertelt dat hij voorspelt én er graag naast zit. Dat wekt nieuwsgierigheid. Hoe ziet hij de toekomst van het sociale domein? “Ik voorspel dat bureaucratie en regels onhoudbaar zijn.

Dat de manier waarop we zorg financieren niet haalbaar is en dat we door technologie beter af zullen zijn. En ik voorspel dat de onderkant beter af is dan de bovenkant, want zij zijn gewend aan struggle. Een rol voor de

overheid zie ik niet. De overheid is veel te log en te traag. Het zelforganiserend vermogen van groepen neemt juist toe door technologie. Ik zie zorg meer als een organisatievraagstuk dan een financieel probleem. Er zijn genoeg mensen die willen helpen en die op het gebied van zorg hun steentje bij willen dragen, maar we moeten het anders organiseren. Als we alle managers zouden ontslaan, is er genoeg geld voor zorg.”

Permanent Beta

Permanent Beta brengt mensen samen om kennis te delen over technologie, wetenschap en kunst. Het is een platform, een beweging. Delen omdat het leuk en belangrijk is, niet om te krijgen. En creëren door middel van creativiteit in plaats van geld en macht. “Op dit moment is mijn leukste vraagstuk ‘Permanent Beta Zuid-Afrika’. Ik ben aan het uitvogelen hoe ik CFO’s (financieel directeurs) en creatives kan verbinden om townships in Afrika te helpen.

Waarom ik dat doe? Because I can. Dat is wat ik doe: uitvogelen en proberen. Lekker overzichtelijk. Mijn mooiste ontdekking is dat alles kan. Dat werkelijk alles kan. Niet nu en niet gelijk, maar niets is onmogelijk. Een voorbeeld? Dat gebeurt om de haverklap.

Nou bijvoorbeeld dat we DNA kunnen

editen. Dat is fucking awesome.”

Leren dansen met het tijdelijke

Hoe vind je rust in het tijdelijke, wanneer alles ‘nooit af’ is? “Ontwikkelingen gaan steeds sneller. Dat kun je niet meer bijhouden. Dan kun je er net zo goed mee leren dansen.

Niemand houdt van veranderen. Je moet tegen mij ook niet zeggen dat ik moet veranderen. Ik moet niks. Maar iets nieuws ontdekken en uitproberen, dát is wat anders. Daar wil ik mensen wel toe verleiden. Ik zeg niet hoe het moet. Maar ik zeg yo kijk daar, daar is het ook leuk.”

Drie boeken tegelijk

Op dit moment schrijft Aslander aan drie boeken. “Een gaat over het vak van het spreken. Niet over ‘hoe vertel ik een goed verhaal’, maar het ambacht van het spreken. Als ik spreker wil worden, hoe doe ik dat dan? Het tweede boek gaat over het bouwen van hunebedden. Dat is inderdaad al een oud verhaal, maar ik heb nu iemand gevonden die het wil schrijven. Het is een krankzinnig verhaal over een mission impossible. Hoe doe je dat als alles erop wijst dat het niet kan? Het derde gaat over organisonderen. Hoe je razendsnel producten, diensten of iets anders voor elkaar kunt boksen zonder papier en geld.”

Elke dag wat af

“Ik maak heel veel beginnetjes, maar er is ook elke dag wat af. Er loopt van alles in de soep, ik moet wachten op andere mensen en er gaan dingen mis, maar er zit zoveel in de pijplijn; er is ook altijd wel iets af. Hoe ik dat doe? Mijn spelregel is: ik heb geen haast. Ik ga zo hard als ik kan, zonder dat ik haast heb. Hup! Lekker aan de bak, maar geen haast hebben. En ik heb nog een spelregel.

Ik probeer balans te vinden tussen fun en progress.

Het moet er allebei zijn, anders voelt het niet goed. Meer regels heb ik niet. Dat houdt het overzichtelijk.

Deeconomie

Deeconomie gaat over het verkleinen van vraag- en aanbodfrictie. Daar draait eigenlijk de hele planeet om; vraag en aanbod verbinden. Internet is cutting out the middle man.” Op de vraag hoe belangrijk hij ‘lokale economie’ vindt, antwoordt Aslander: “Niet! I got bigger fish to fry. Zelfde reden waarom ik er niet in geloof om waterputten te maken in Afrika. Ik besteed mijn tijd liever aan het hacken van het systeem.”

Waardebepaling achteraf

Martijn Aslander heeft de afgelopen twaalf jaar gewerkt volgens het principe ‘waardebepaling achteraf’. Dat betekent dat de klant achteraf bepaalde wat hij het waard vond. Deze zomer is Aslander een andere weg ingeslagen: “Ik heb dat twaalf jaar lang volledig gedaan en dat doe ik nog steeds, behalve voor lezingen. Daar vraag ik nu een vast bedrag voor. Ik heb mezelf een jaar gegeven om te ontdekken wat ‘pricing’ brengt. Wat het brengt voor het werk wat ik doe. Word ik er blij van? Ik merk nu al dat ik op plekken kom waar ik eerst niet gevraagd

Waardebepaling achteraf

Martijn Aslander heeft de afgelopen twaalf jaar gewerkt volgens het principe ‘waardebepaling achteraf’. Dat betekent dat de klant achteraf bepaalde wat hij het waard vond. Deze zomer is Aslander een andere weg ingeslagen: “Ik heb dat twaalf jaar lang

volledig gedaan en dat doe ik nog steeds, behalve voor lezingen. Daar vraag ik nu een vast bedrag voor. Ik heb mezelf een jaar gegeven om te ontdekken wat ‘pricing’ brengt voor het werk wat ik doe. Word ik er blij van? Ik merk nu al dat ik op plekken kom waar ik eerst niet gevraagd werd. Bijvoorbeeld bij de top van ministeries. Nu zeggen mensen ‘maar Martijn jij bent toch van de waardebepaling achteraf?’ Nee dat ben ik niet. Ik ben van de gedurfde experimenten aangaan ondanks de consequenties.”

Succesvol

Het lijkt Martijn voor de wind te gaan met succesvolle boeken en projecten op zijn naam. “Succesvol? Dat zijn van die begrippen waar ik niet goed mee uit de voeten kan.

Wanneer ben je dat dan? Ik heb veel te doen. Daardoor heb ik wel minder tijd voor mijn dochttertje. Is dat succesvol? Kijk we zitten nu in een leuk tentje. Daar drinken we lekkere koffie en gemberthee. Dat kan ik betalen. Maar zou ik minder gelukkig zijn als ik in een sportkantine gewone koffiedronk? Ik denk het niet.”

Boze burgers knuffelen

Met ingang van 2017 ondersteunt Spectrum vanuit de Leefbaarheidsalliantie Gelderland bewoners met initiatieven. In *Nooit Af* wordt gesproken over ‘boze burgers’: “Ja”, reageert Aslander, “het is terecht dat ze boos zijn.”

Op mijn vraag waar we mensen met ideeën vinden, volgt een snel antwoord: “Je moet je afvragen of ze wel geholpen willen worden. Maar, wees lief. Doe grappige en gekke dingen. En geef een knuffel aan de grootste zeikers.” ■